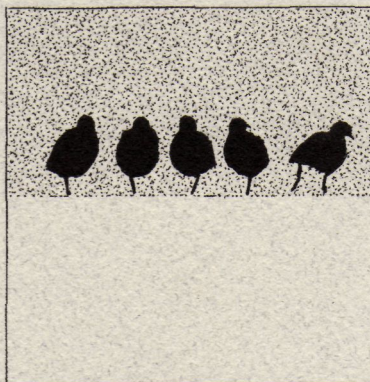

FRANS HOPPENBROUWERS

Kinderen
van de
keerzijde

SUN

Frans Hoppenbrouwers

Kinderen
van de
keerzijde

SUN

BANG

Vroeger was ik niet zo bang,
toen ik bij moeder sliep.
Zij was er altijd in 'n wip,
als ik haar zachtjes riep.

5

De leiding slaapt hier te ver weg,
je moet steeds door een gang.
Daar is dan wel een lampje aan,
maar toch maakt het me bang.

Je hoort hier bromgeluiden
die ik nog niet goed ken.
Ik kruip onder het dekbed
als ik weer angstig ben.

WILDE VLINDER

6 Als ik een wesp hoor zoemen
of een groot vliegmachien,
dan ga ik er meteen op af,
want ik moet alles zien.

Ik ben een wilde vlinder
die nooit een plekje vindt
om even uit te rusten,
ik blijf maar 'n druk kind.

Ik ben voortdurend in de weer,
ik ren van hier naar ginder.
Hoe ik het zelf ook anders wil,
ik blijf een wilde vlinder.

Ik loop steeds aan het handje
en nooit mag ik eens los,
of het nu in een winkel is
of in een heel groot bos.

Ik doe soms van die dingen
die heel gevaarlijk zijn.
Ik moet gauw rustig worden,
want anders blijf ik klein.

Als ik een wesp hoor zoemen
of een groot vliegmachien,
dan ren ik er meteen op af.
En straks word ik al tien.

GEZOND

Veel zoete dingen op je brood
dat is niet zo gezond.
Dat zegt tenminste mijn verstand.
Maar ik eet toch met mijn mond?

7

JUFFROUW MAARTJE

8 Als Maartje weer eens dienst heeft,
dan hoef ik lekker niets.
Ze helpt me bij het eten
en ze zet me op de fiets.

Ik kan me ook niet wassen,
zeg ik soms met een smoes.
Want dan gaat juffrouw Maartje
met mij onder de does.

NOOIT ALLEEN

Ik woon nu op een internaat, 9
we leven hier in groepen.
Je bent hier bijna nooit alleen,
alleen als je moet poepen.

Wanneer ik nu weer jarig ben
dan word ik lekker elf.
Dan ga ik naar een nieuwe groep
met een kamer voor mezelf.

PINGPONG

10 Als jij eens met me pingpongt
of sjoelbakt of biljart,
dan is het niet zo erg meer,
dat bonzen van mijn hart.

Je hoeft niet eens te praten,
als je maar bij me bent.
Het is dan of jij zomaar
al mijn gedachten kent.

GEEN TIJD

Mijn vader fokt konijnen,
daar wint hij prijzen mee.
Ik moest dus maar verdwijnen:
geen tijd voor alle twee.

11

FAALANGST

12

Morgenmiddag moet ik op
voor het diploma A.
Ik kan al aardig zwemmen,
maar ik weet niet of ik ga.

Ze maken het zo spannend
met al die strenge heren.
Waarom mag je nou niet gewoon
voor je plezier iets leren?

GESLAAGD

Ik ben geslaagd, ik ben geslaagd,
dat diploma heb ik nou.
Een jaar lang heb ik hard gewerkt,
omdat ik het graag wou.

13

Het was niet eens zo moeilijk,
het viel geweldig mee.
En nu ik eenmaal A heb,
ga ik meteen voor B.

KWAAD

14

Als ik weer kwaad ben,
kijk dan maar goed uit.
Dan gooi ik van woede
een steen door je ruit.

Dan wil ik niet praten,
dan houd ik me groot.
Maar 't liefst zou ik huilen,
bij jou op je schoot.

HOLLE BOOM

In het veld staat ergens
een grote holle boom.
Ik stop er m'n geheimen in
en soms een mooie droom.

15

Als de groep te druk is,
ga ik er stiekem heen.
Dan word ik gauw weer rustig:
die boom weet ik alleen.

MISSCHIEN

16   Misschien vind ik een plekje
             waar iemand van me houdt,
             waar ik me niet ellendig voel,
             zo lusteloos en koud.

             Misschien vind ik mijn moeder wel,
             eens, op een goede keer.
             Maar weet ze nog dat ik besta
             of kent ze mij niet meer?

             Is er nog wel een plekje
             waar iemand van me houdt?
             Ik moet het heel snel vinden,
             want straks ben ik te oud.

             Ik zoek gewoon twee ouders
             die goed zijn voor een kind.
             Ze zeggen dat je zoiets
             al bijna niet meer vindt.

STIL

Als iedereen op weekend is,
dan wordt het hier zo stil.
Dan blijf ik lekker lang in bed,
dan doe ik wat ik wil.

17

De leiding is dan liever,
anders dan ik ze ken,
omdat ik, want dat denken zij,
alleen en zielig ben.

Ik laat het maar zoals het is,
je moet niet alles zeggen.
Je moet hier om de haverklap
weer alles uit gaan leggen.

COMPUTERSPEL

18 Ik kreeg een duur computerspel
dit jaar met Sinterklaas.
Een groepsgenootje kreeg haast niks:
een pop van speculaas.

Maar allebei zijn ouders
komen heel vaak op bezoek.
Ik zou wel willen ruilen,
hij het spel en ik de koek.

LEZEN

Ik zit al zoveel jaar op school
en ik kan nog niet lezen.
Dat ik het nooit meer leren zal,
heb ik al lang bewezen.

19

Toch moet ik bijna elke dag
weer naar die letters turen.
Daar heb ik echt de balen van.
Hoe lang moet dat nog duren?

KIEZEN

20   Mijn ouders zijn gescheiden,
          het ging niet met elkaar.
          En nou moet ik steeds kiezen:
          wil ik hem of wil ik haar.

          Maar als ik voor mijn moeder kies,
          wordt vader heel erg kwaad.
          En als ik naar mijn vader ga,
          zet moeder mij op straat.

          Ik blijf het weekend maar weer hier,
          ik schrijf ze wel een brief,
          eentje voor hem, eentje voor haar.
          Ze zijn me even lief.

OMA

Mijn oma woont in een tehuis,
soms gaan we naar haar toe.
Ze zit haast altijd voor de buis,
dan wordt ze niet zo moe.

21

Soms doet ze of ze mij niet kent,
als ik haar op wil beuren.
Dan geeft ze haastig vijftig cent
en zegt: nou nooit meer zeuren.

Ik weet nog dat ze aardig was,
ze woonde toen nog thuis,
en dat ze sprookjes met me las
van de kat en van de muis.

NIEUWE LEIDING

22   Wat is dat nou voor leiding,
              steeds gaat er iemand weg.
              Dan komt er weer een ander,
              je hebt geluk of pech.

              Meestal is hij wel aardig,
              zo'n nieuwe in 't begin,
              maar later valt het tegen.
              Ik trap er niet meer in.

VERLIEFD

Ik ben verliefd op Hannie,
ze heeft zo'n mooi lang haar.
Ze is de liefste leidster,
maar hoe zeg ik dat aan haar.

23

Ze is wel heel wat ouder,
wat moet ik nou toch doen?
Maar wachten tot we slapen gaan,
dan krijg ik weer een zoen.

WENNEN

24

Dit is mijn vijfde internaat,
ik zal hier ook wel wennen.
Geloof maar dat ik in die tijd
de foefjes leerde kennen.

In het begin doe je heel lief
als ze met je willen praten.
Dan letten ze steeds minder
op wat je hebt te laten.

En als er dan eens iets gebeurt
wat volgens hen niet kan,
dan doe je of je het betreurt
en je denkt er het jouwe van.

TROUWEN

Krijgt iedereen een meisje
met wie hij later trouwt?
Hoe merk je aan zo'n grietje
of ze al van je houdt?

25

De leider zegt, wacht jij maar af,
jouw tijd zal nog wel komen.
Misschien dat het wel tegenvalt,
blijf jij nog maar wat dromen.

BUIEN

26

Soms heb ik van die buien,
dan doe ik erg stoer.
Dan laat ik bij het eten
expres een harde boer.

Dan roep ik van die woorden
als trut en hoer en slet.
Maar 's avonds heb ik altijd spijt,
dan zit je op mijn bed.

Dan weet ik dat je om me geeft,
dan wil ik je bedanken.
Dan doe ik helemaal niet stoer.
Ik kan er wel om janken.

RUZIE

Ik had ruzie met een jongen
en ik moest weer naar boven.
Ik zei dat het mijn schuld niet was,
maar wie zal mij geloven?

27

Het kan me niets meer schelen,
't is toch haast half elf.
Ik heb nou niemand nodig,
ik speel wel met mezelf.

FASEHUIS

28

Ik woon al in een fasehuis,
want ik word aardig groot.
Ik ben van alle markten thuis,
ik koop al zelf mijn brood.

Ik was en strijk mijn ondergoed,
verdien mijn eigen geld.
Maar wat kun je er tegen doen
als niemand je ooit belt?

Straks ga ik ergens wonen
waar ik het maken zal.
Dan neem ik zeven koffers mee,
met eenzaamheid en al.

RAPPORT

Je moet weer met me praten,
ze willen een rapport.
Maar kun je ook vertellen
wie daarvan beter wordt?

29

Daarna zit je te schrijven,
vaak hele vellen vol.
Ik zie het aan je ogen,
je schrijft niet voor de lol.

Straks is er een vergadering,
die gaat weer over mij.
Hoewel het om mijn toekomst gaat,
mag ik er nooit eens bij.

WEGGELOPEN

30 Ik ben weer weggelopen
omdat ik ruzie had.
Ik kon er niet meer tegen,
het is hier altijd wat.

Ik weet niet waar ik heen moet
en het regent ook alweer.
Ik kan niet eens naar huis toe,
want niemand wil mij meer.

Ik blijf nog maar wat lopen
door de regen en de mist,
want als ze komen zoeken,
heeft iemand je gemist.

ALS, ALS, ALS...

Als er nou een meester was
die deed wat ik graag wil,
dan ging het beter in de klas,
dan zat ik altijd stil.

31

Als ik nou een leider had
die deed wat ik zou willen,
dan bleef ik op het rechte pad,
dan hoefde ik geen pillen.

Als ik tovenaar zou zijn,
dan zou ik het wel weten,
dan maakte ik mijzelf heel klein,
dan was ik zó vergeten.

WEEKEND

32

Als iedereen op weekend gaat,
dan hou ik me maar stil,
dan zeg ik niks, dan ben ik kwaad,
omdat ik óók wel wil.

Zo'n weekend duurt een eeuwigheid,
want ik verveel me rot.
Mijn moeder heeft maar zelden tijd
en meestal vang ik bot.

Als ik ooit eens moeder word,
houd ik het weekend vrij.
Mijn kind komt later niets te kort,
geloof dat maar van mij.

PLEEGGEZIN

Ze hadden vorig jaar voor mij
een pleeggezin gevonden.
In het begin was ik heel blij,
ze hadden daar vier honden.

33

Daar kon ik fijn mee spelen,
ze luisterden zo mooi.
Ik was het liefste altijd
maar in de hondenkooi.

Ik ben niet graag bij mensen,
ik weet niet hoe dat moet.
Dan moet ik altijd denken,
doe ik het zo wel goed.

Ik woon weer op het internaat,
ze zeggen: 't is nog zonde.
En daar ben ik het wel mee eens:
ik mis ze zo, die honden.

TEST

34   Wat ik voor dier zou willen zijn,
vroeg de psycholoog ijskoud.
Wat voor antwoord je ook geeft,
het is bij voorbaat fout.

Zeg maar eens leeuw of krokodil,
of vieze, gore rat,
of lief konijn of witte duif,
ze weten altijd wat.

Als ze het nog eens vragen,
zeg ik: 'Ik weet het niet.'
Ik ben een kleine, grijze muis
en niemand die het ziet.

DROP

Ik had laatst van mijn zakgeld
een half pond drop gekocht
en ik wou juist gaan eten
toen het weer eens niet mocht.

35

Ik vind dat toch zo lekker,
je mond vol zachte drop
en ik kan zonder moeite
een halve kilo op.

Maar als hier iets heel fijn is,
dan roept er weer zo'n trien.
Ik ga straks ergens wonen
waar niemand het kan zien.

VOOGDES

36 Nog maar drie nachtjes slapen,
dan komt ze, mijn voogdes.
't Is alweer lang geleden,
bijna een maand of zes.

't Is fijn om iets te hebben
waar je naar uit kunt zien.
Ze is heel jong en aardig,
geen duffe, stijve trien.

We praten over dingen
die ik heel treurig vind.
Dan heeft ze zelf ook verdriet
en dat begrijpt een kind.

Nog maar drie nachtjes slapen,
dan komt ze, mijn voogdes.
't Is alweer lang geleden,
bijna een maand of zes.

VIJF

Ik heb vandaag een goede dag, 37
het zit me lekker mee.
Ik deed vanmorgen ongezien
vijf klontjes in m'n thee.

ALLES OP Z'N TIJD

38

Als ik later groot ben,
koop ik een dure slee
en alle mensen die ik ken,
mogen dan gratis mee.

Dan rijd ik naar het Gardameer
of naar het strand in Spanje
en op de voorbank zingt mijn beer
olé en hup oranje.

Het lijkt me zo ontzettend fijn
om uit je bol te gaan.
Maar dan moet je al ouder zijn.
En daar lijkt me niets aan.

IN HET DORP

Als ik naar het dorp ga
om zelf iets te kopen,
dat let ik er vooral goed op
om steeds alleen te lopen.

39

Dan ziet niet alleman meteen
dat je van een tehuis bent.
Maar toch lijkt het of iedereen
je straat en je adres kent.

Dat geeft me dan een naar gevoel,
alsof je steeds voor gek staat.
Ik ben gewoon een meisje,
dat naar de winkel gaat.

HOOG EN DROOG

40

Soms klim ik in een hoge boom
waar niemand mij ziet zitten.
Ik voel me daar zo heerlijk sloom,
ik zou er kunnen pitten.

Ik ben heel graag zo hoog alleen,
je hoort niks dan de wind.
Maar ik ben bang dat iedereen
mij dan een rare vindt.

Ik wacht nog honderd tellen,
dan ga ik naar hen toe.
Straks moet ik weer vertellen,
waarom ik zo iets doe.

POPMUZIEK

Ik heb mijn lievelingsmuziek
weer op z'n hardst gezet.
Ik hou zo van dat wild geluid
dat doordreunt in mijn bed.

41

Ik hoef aan niets te denken
en voel me heerlijk maf.
De leiding schreeuwt naar boven:
zet als de donder af.

OMA

42 Mijn oma is gestorven,
ze was nog niet zo oud.
Ze hebben haar begraven
en het lijkt me erg koud

om daar te moeten liggen
onder zo'n grote steen.
En nu ze is gestorven
ben ik voorgoed alleen.

Soms kon ik met haar praten,
ze had zo veel geduld.
Ze gaf mij, wat zo vaak gebeurt,
niet maar meteen de schuld.

Maar nou is ze gestorven
en ik heb niemand meer.
Ik hoop dat ze het warm heeft
bij Onze Lieve Heer.

OPRIJLAAN

Vaak stond ik in de oprijlaan
onder de lindebomen
te wachten tot mijn vader
dan eindelijk zou komen.

43

Ik wachtte daar soms urenlang,
omdat hij het beloofde.
Tot ik het op de lange duur
ook zelf niet meer geloofde.

Ik wacht op niets of niemand meer
onder de lindebomen,
al doet het wachten nog zo zeer,
mijn tijd zal nog wel komen.

EEN DUUR HORLOGE

44 Als ik voorgoed naar huis toe ga
dan zoek ik heel gauw werk.
Ik zal wel goed verdienen,
want ik ben aardig sterk.

Dan koop ik voor mijn moeder
een heel mooi schilderij
en ook een duur horloge,
dan houdt ze veel van mij.

Er zijn nog heel veel dingen
die ik straks kopen kan
als ik voorgoed naar huis ga.
Maar ik hoor er niks meer van.

BROERTJE

Ik heb weer een nieuw broertje. 45
Als het nou beter gaat,
dan hoeft hij misschien later
niet naar een internaat.

RAMADAN

46

Ik heb nu eindelijk een vriend,
die houdt de Ramadan.
Men zegt dat ik niet mee mag doen,
omdat zoiets niet kan.

Ik wil Abdellah helpen
en met hem samen doen.
Dat is toch eigenlijk gewoon
een kwestie van fatsoen?

KLIMREK

Soms moet ik op de therapie
over het klimrek heen.
De leraar staat te schreeuwen:
til nou eens op, dat been.

47

Maar als het me gelukt is,
dan sta ik zelf versted.
Al tril ik nog een beetje,
ik voel me echt een held.

ALTIJD HIER

48

Ze zeggen je bent al zo groot,
er is niemand die je wil.
Dan weet ik al hoe laat het is,
dan houd ik me maar stil.

En als het weer vakantie wordt
en iedereen hier weg gaat,
dan maken we er maar wat van,
hier op het internaat.

OP WEEKEND

Ik ga weer eens op weekend
en dat is best wel fijn.
Alleen, ik weet niet zeker
of het thuis zo leuk zal zijn.

49

Mijn moeder heeft een nieuwe man,
alweer een dag of tien.
Of hij een nieuwe vader wordt,
dat moet ik eerst nog zien.

JOHAN

50 Van Johan ben ik erg bang,
hij doet zo vreemd en raar,
en als je daar eens niet om lacht,
slaat hij je in mekaar.

Dat doet hij dan zo stiekem,
dat de leiding het niet ziet.
Maar ja, wat hier zoal gebeurt
zien ze wel vaker niet.

REGELS

Wat moet ik met die leiding,
soms vindt ze alles goed
en plots heb je gedonder
om alles wat je doet.

51

Ik weet niet of ik lief ben
of juist een grote klier.
Ik kan ze niet meer volgen,
die rare regels hier.

SCHOENEN

52

Ik kocht laatst nieuwe schoenen
met leidster Dorothé.
We dwaalden uren door de stad,
want de prijs viel ons niet mee.

Ik had er graag een paar gehad
met van die hoge zolen.
Juist als het over kleding gaat,
voel ik me vaak bestolen.

Mijn kledinggeld is bijna op,
straks ga ik nog failliet.
We kochten dus weer schoenen,
waar je geen mens mee ziet.

Je weet wel, van die stappers
met van die stomme biezen.
Maar ja, een meisje zonder geld
heeft niet zoveel te kiezen.

BEVLIEGING

Ik zet nu dozen in elkaar,
dat doe ik alweer dagen.
Ik haal het nu niet in mijn hoofd
om ander werk te vragen.

53

Ik heb al tien containers vol
met mooie, rechte dozen.
Ik blijf dit heel mijn leven doen
nu ik eenmaal heb gekozen.

ACCORDEON

54

Als ik weer eens treurig ben,
speel ik accordeon.
Dan roep ik mooie klanken op
en liedjes van de zon.

Die liedjes drijven in de lucht
en iedereen kan horen,
dat ik nog op de wereld ben
en niet voor niets geboren.

ZIEK

Ik lig hier op de ziekenboeg
nu al een dag of twee.
Ze dachten dat het ernstig was,
maar dat viel reuze mee.

55

De eerste tijd was het wel leuk,
toen de zuster nog wou spelen.
Nu lig ik me de hele dag
ontzettend te vervelen.

'Luister naar de radio,
naar die rustige muziek.'
De zuster heeft mooi praten,
want zij is nooit eens ziek.

THUISFRONT

56 Mijn vader kon goed zuipen,
jenever, wijn en bier.
Maar soms kreeg hij de stuipen
en daarom zit ik hier.

Hij hield zijn handen niet meer thuis
en schopte ons op straat.
Moeder vond zo'n meidenhuis
en ik een internaat.

RECEPTIE

Als de groep te druk is
dan kijk ik nu en dan
of ik op de receptie
een praatje maken kan.

57

Ik praat het liefst met Mia,
want zij begrijpt het wel
als ik iets op mijn hart heb,
dat ik haar graag vertel.

Het duurt altijd maar even,
dan ga ik gauw weer weg,
want niemand hoeft te weten
wat ik tegen Mia zeg.

DIEET

58

Ik sta nu al een maand of twee
op een heel streng dieet.
Wat kunnen ze je pesten
als je zo graag veel eet.

Als ik het voor het zeggen had
dan zou ik het wel weten.
Dan werd ik later kok of zo,
wat zou ik dan toch eten!

Dat is het liefste wat ik doe,
ik krijg er nooit genoeg van.
Ik hoor zo graag een frikadel
liggen sissen in de frietpan.

Als ik een weekend thuis ben
vergeet ik het dieet.
Mijn moeder ziet niets liever
dan dat ik stevig eet.

Kroketten, frikadellen,
twee borden vol met friet,
drie lepels mayonaise...
En niemand die het ziet.

GEEN THUIS

Een vader in Amerika,
een moeder in Japan.
Dat zijn zo van die dingen,
daar droom ik wel eens van.

59

Als ik anderen hoor zeggen
ik ga weer fijn naar huis,
dan zou ik ook wel willen,
maar ja, ik heb geen thuis.

TWIJFEL

60

Nog zowat zeven weken,
dan ga ik weer naar huis.
Dan ga ik naar mijn ouders,
want daar hoor ik toch thuis.

Zes jaar woon ik nu alweer hier,
dat is een hele tijd.
Ik ga weer graag naar huis toe,
maar toch heb ik ook spijt.

Je kunt hier zoveel dingen doen
en thuis vind je dat niet.
En zie ik haar nog ooit terug,
die lieve leidster Riet?

Van haar heb ik het best geleerd
hoe je dingen goed moet doen.
Ze gaf me vaak een knipoog
en soms een dikke zoen.

Nog zowat zeven weken,
dan mag ik weer naar huis.
Al vraag ik me soms hardop af,
bij wie hoor ik nou thuis?

Omslagontwerp en boekverzorging:
Leo de Bruin
Op het omslag: Februari, kalendertekening
van Pieter-Paul van Laake, 1998
© Uitgeverij SUN, Nijmegen 2000
ISBN 90 6168 588 5
NUGI 310

In bijna kinderlijk eenvoudige taal roept Frans Hoppenbrouwers de wereld van het instituutskind op, dat door allerlei omstandigheden niet in het eigen gezin kan opgroeien.

Hoppenbrouwers kent de wereld van het orthopedagogisch instituut, waar hij meer dan een kwart eeuw werkzaam was. Als dichter is hij vertrouwd met de mogelijkheden van de taal. Hij is dan ook in staat de gevoelens van verwarring, onzekerheid en vertrouwen bij het kind op een heel directe manier te verwoorden. Dit is, om zo te zeggen, poëzie voor het ziekenfonds.

Frans Hoppenbrouwers (1940) publiceerde eerder bij Uitgeverij SUN *Calendarium poeticum*.
Een galerij van dagen.

Uitgeverij SUN
ISBN 90 6168 588 5

9 789061 685883

